

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně
Ivy Suneghové a soudkyň Mgr. Lucie Králové a Mgr. Soni Burešové v exekuční věci

JUDr.

oprávněné: **RETIMMO Project Beta, a.s.**, IČO 01838547
sídlem Nerudova 209/10, 118 00 Praha 1
zastoupená advokátem Mgr. Jakubem Koudelkou
sídlem Palackého třída 3048/124, 612 00 Brno

proti
povinnému: **R. T.**, narozený dne xxx
bytem xxx

za účasti
bývalé manželky: **L. J.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem Mgr. Markem Dianem
sídlem B. Němcové 400, 543 71 Hostinné

pro zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech, o návrhu bývalé manželky povinného na zastavení exekuce zřízením exekutorského zástavního práva, o odvolání oprávněné proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 26. března 2024, č. j. 67 EXE 2922/2023-39,

takto:

- I. Usnesení soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II. Oprávněná je povinna zaplatit bývalé manželce povinného L. J. náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 6 631,46 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám Mgr. Marka Diana, advokáta.
- III. Ve vztahu mezi oprávněnou a povinným žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud I. stupně zastavil exekuci (výrok I), uložil oprávněné povinnost nahradit bývalé manželce povinného náklady řízení ve výši 2 541 Kč (výrok II) a ve vztahu mezi oprávněnou a povinným rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III).
2. Takto rozhodl o návrhu bývalé manželky povinného ze dne 11. 12. 2023 na zastavení exekuce. Bývalá manželka povinného ve svém návrhu uvedla, že exekutorské zástavní právo na bytové jednotce soudní exekutor zřídil exekučním příkazem ze dne 6. 12. 2023, přičemž vycházel z údajů v katastru nemovitostí, kde byla předmětná bytová jednotka vedena v SJM povinného a jeho manželky. Jejich manželství však bylo rozsudkem ze dne 10. 2. 2021 rozvedeno a v rámci rozvodu

Shodu s prvopisem potvrzuje J.H.

uzavřeli manželé dne 14. 9. 2020 dohodu o vypořádání majetkových poměrů, bydlení a výživného pro dobu po rozvodu, na základě této dohody exekučním příkazem postižená bytová jednotka připadla do výlučného vlastnictví bývalé manželky povinného. Od 20. 10. 2023 je bytová jednotka v katastru nemovitostí vedena v jejím výlučném vlastnictví, a to na základě vkladu provedeného dne 14. 11. 2023 s účinky ke dni 20. 10. 2023. Bytová jednotka byla postižena exekučním příkazem o zřízení exekutorského zástavního práva pro dluhy povinného, které vznikly po rozvodu manželství a vypořádání zaniklého SJM.

3. Soud I. stupně vycházel ze zjištění, že manželství R. T. a L. J., uzavřené dne 18. 3. 2016, bylo rozvedeno rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 10. 2. 2021, č. j. 70 C 289/2020-16, který nabyl právní moci dne 15. 3. 2021. Manželé uzavřeli dohodu o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu a smlouvu o vypořádání majetkových poměrů, bydlení a výživného pro dobu po rozvodu, ohledně nemovitého majetku, a to bytové jednotky č. xxx/53 – byt, umístěné v budově č. p. xxx, xxx, bytový dům, postavené na pozemcích par. č. xxx a pozemku parc. č. xxx, (zapsaných na LV č. xxx), zapsané na LV č. xxx pro k. ú. Xxx, společně se spoluvlastnickým podílem o velikosti 613/106578 na společných částech výše uvedených budov a spoluvlastnickým podílem o velikosti 4537/21836 na pozemcích parc. č. xxx a xxx, vše zapsané na LV č. xxx pro k. ú. Xxx uzavřeli dohodu o vypořádání SJM, dle které tento nemovitý majetek připadne do výlučného vlastnictví manželky povinného. Vlastnictví k předmětné nemovitosti ke dni 2. 11. 2023 bylo zapsáno jako SJM povinného a jeho manželky L. J.. Ke dni 23. 11. 2023 byla jako vlastník předmětných nemovitostí zapsána bývalá manželka povinného L. J., a to na základě dohody o vypořádání SJM ze dne 15. 9. 2020 s právními účinky zápisu k okamžiku 20. 10. 2023. Zápis byl proveden dne 14. 11. 2023.
4. Exekučním titulem je notářský zápis ze dne 21. 12. 2022, sp. zn. NZ 2092/2022, N 2385/2022, z něhož plyne, že věřitel RETIMMO Project Beta, a. s. (zde oprávněná) uzavřel s dlužníkem R. T. (zde povinný) dne 13. 12. 2022 smlouvu úvěru, na základě které se oprávněná zavázala poskytnout povinnému peněžní prostředky ve výši 371 252 Kč, které se povinný zavázal vrátit oprávněné včetně příslušenství za podmínek stanovených smlouvou a dle splátkového kalendáře počínaje lednem 2023 v pravidelných měsíčních splátkách po 11 168,81 Kč, vždy do každého 13. dne v měsíci do prosince 2028. První splátka byla splatná dne 13. 1. 2023. Pro případ prodloužení dlužníka s úhradou kterékoliv splátky či její části o více než 1 den po dohodnutém termínu splatnosti bylo ujednáno, že se stává celý dosud nesplacený dluh splatný najednou, a to ke 2. dni prodloužení s úhradou splátky či její části.
5. Dne 6. 12. 2023 vydal soudní exekutor exekuční příkaz ke zřízení exekutorského zástavního práva č. j. 179 EX 2369/203-21 s tím, že dnem rozhodným pro pořadí exekutorského zástavního práva je 2. 11. 2023.
6. Soud I. stupně věc posoudil podle § 262b odst. 1, § 338b odst. 1 o. s. ř. a podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), § 731 a násl., a dospěl k závěru, že návrh na zastavení exekuce zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech je důvodný.
7. Soud I. stupně uzavřel, že bylo-li exekuční řízení zahájeno k návrhu oprávněné dne 2. 11. 2023 a teprve dne 14. 11. 2023 došlo k rozhodnutí katastrálního úřadu o povolení vkladu (byt' s účinky ke dni 20. 10. 2023), byly podmínky pro zřízení exekutorského zástavního práva na postižené bytové jednotce (z pohledu § 338b odst. 2 o. s. ř.) splněny. Je tomu tak proto, že v době zahájení exekučního řízení náležela postižená bytová jednotka do zaniklého, avšak nevypořádaného společného jmění povinného a jeho bývalé manželky. Tento závěr však má své opodstatnění jen při rozhodování o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí.

8. Podle § 73a odst. 2 věty druhé exekučního řádu má exekuční příkaz ke zřízení exekutorského zástavního práva účinky i proti osobám, které nabyly nemovitou věc po zápisu poznámky informující o podání návrhu na zřízení exekutorského zástavního práva. Obdobná úprava (§ 338d odst. 2) platí pro možnost vést výkon rozhodnutí prodejem nemovité věci proti pozdějšímu vlastníkovi pro pohledávky, pro které bylo zřízeno soudcovské zástavní právo. Pokud k povolení vkladu ohledně postižené bytové jednotky došlo (14. 11. 2023) sice po zahájení exekučního řízení (2. 11. 2023), avšak s právními účinky ke dni podání návrhu na vklad (20. 10. 2023), není bývalá manželka povinného pozdějším vlastníkem ve smyslu § 73a odst. 2 ex. ř., ale naopak vlastníkem dřívějším. Soud I. stupně tak uzavřel, že exekutorským zástavním právem je postižená nemovitá věc (bytová jednotka) ve výlučném vlastnictví třetí osoby (bývalé manželky povinného) v rozporu s § 262b odst. 1 o. s. ř. Již z tohoto důvodu je tak dán důvod pro zastavení exekuce ve smyslu § 268 odst. 1 písm. d) o. s. ř. ve spojení s § 52 odst. 1 exekučního řádu, neboť je postižen majetek, ze kterého nelze vymáhanou pohledávku uspokojit. Soud I. stupně současně uzavřel, že závazek povinného vzniklý z úvěrové smlouvy představuje výlučný dluh povinného, který vznikl po rozvodu manželství, a proto jej nelze uspokojit z výlučného majetku bývalé manželky povinného či z majetku náležejícího do zaniklého, avšak nevyřádaného SJM. Uvedené představuje rovněž důvod pro zastavení exekuce ve smyslu § 268 odst. 1 písm. d) o. s. ř. ve spojení s § 52 odst. 1 exekučního řádu, neboť je postižen majetek, ze kterého nelze vymáhanou pohledávku uspokojit.
9. O nákladech řízení rozhodl soud I. stupně podle § 89 ex. ř. Zastavení exekuce procesně zavinila oprávněná, neboť podala exekuční návrh na zřízení exekutorského zástavního práva k zajištění pohledávky za povinným, kterou nelze uspokojit (ani zajistit) z výlučného majetku bývalé manželky povinného ani z majetku náležejícího do zaniklého, avšak nepořádaného SJM. Bývalá manželka povinného má právo na náhradu nákladů řízení o zastavení exekuce.
10. Povinnému v souvislosti s řízením o návrhu jeho bývalé manželky na zastavení exekuce žádné náklady nevznikly.
11. O nákladech soudního exekutora nebylo exekučním soudem rozhodováno, neboť náklady exekuce v případě, že je exekuce vedena zřízením exekutorského zástavního práva, hradí exekutorovi oprávněný. Soudní exekutor exekuční příkaz ke zřízení exekutorského zástavního práva nevydá, pokud oprávněný tyto náklady neuhradí. Další náklady exekutorovi v řízení o zastavení exekuce nevznikly.
12. Proti tomuto usnesení podala včasné a přípustné odvolání oprávněná. Nesouhlasila se závěrem soudu I. stupně o důvodnosti návrhu na zastavení exekuce. Soud I. stupně odkazoval na judikaturu, která se však vztahuje toliko k výkonu rozhodnutí prodejem nemovité věci, nikoli k exekuci zřízením exekutorského zástavního práva. Dále oprávněná nesouhlasila s aplikací § 262b odst. 1 o. s. ř., jestliže soud I. stupně dospěl k závěru, že byl postižen majetek ve výlučném vlastnictví bývalé manželky povinného. Toto ustanovení se vztahuje toliko na vztahy mezi manžely, nikoli už na vztahy mezi manžely bývalými. K okamžiku vzniku závazku oprávněná namítala, že by se výkladem soudu I. stupně majetek náležející do zaniklého a dosud nevyřádaného společného jmění dostal do sféry nedotknutelnosti, soud tak poskytuje ochranu dlužníkům neplnícím dobrovolně jejich smluvně převzaté závazky. Oprávněná navrhla, aby odvolací soud změnil napadené usnesení a návrh bývalé manželky povinného na zastavení exekuce zamítl, případně rozhodnutí soudu I. stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
13. Bývalá manželka povinného navrhla potvrzení napadeného usnesení jako věcně správného.

14. Odvolací soud podle § 52 odst. 1 ex. ř. ve spojení s § 212 a § 212a o. s. ř. přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, a zopakoval důkazy (§ 213 o. s. ř.), z nichž vycházel při svém rozhodování soud I. stupně.
15. Soud I. stupně k rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce nenařídil jednání, ač prováděl dokazování ke zjištění, zda je zde důvod zastavení exekuce. Tímto postupem zatížil řízení vadou, kterou odvolací soud při odvolacím jednání odstranil provedením listinných důkazů, z nichž při svém rozhodování vycházel soud I. stupně.
16. Z notářského zápisu sepsaného dne 21. 12. 2022, sp. zn. NZ 2092/2022, vzal odvolací soud za prokázané, že oprávněná s povinným dne 13. 12. 2022 uzavřeli smlouvu o úvěru, na jejímž základě se oprávněná jako věřitelka zavázala poskytnout povinnému peněžní prostředky ve výši 371 252 Kč. Povinný uznal co do důvodu a výše svůj závazek vůči věřitelce vrátit poskytnuté peněžní prostředky a pro případ nesplnění svého závazku svolil k vykonatelnosti notářského zápisu jako exekučního titulu.
17. Z dohody o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu a smlouvy o vypořádání majetkových poměrů, bydlení a výživného pro dobu po rozvodu uzavřené Liví J.ou a R. T. dne 14. 9. 2020 vzal odvolací soud za prokázané, že se manželé dohodli na vypořádání společného jmění tak, že jednotka č. xxx/53 - byt, v budově čp. xxx,xxx v ul. Xxx xxx na pozemku parc. č. xxx, xxx, k. ú. Xxx, s podílem na společných částech budovy a pozemků, dnem právní moci rozsudku o rozvodu manželství případně do výlučného vlastnictví L. J.. Dále se dohodli na vypořádání věcí movitých a finančních prostředků.
18. Z výpisu z katastru nemovitostí k datu 23. 11. 2023 LV xxx vzal odvolací soud za prokázané, že k uvedenému datu byla jako vlastník jednotky xxx/53, v budově čp. xxx,xxx na pozemku parc. č. xxx, xxx, k. ú. Xxx zapsána Livia J., a to na základě dohody o vypořádání SJM ze dne 15. 9. 2020. Zápis byl proveden 14. 11. 2023 s právními účinky zápisu ke dni 20. 10. 2023.
19. Ze spisu Obvodního soudu pro Prahu 4 sp. zn. 70 C 289/2020 vzal odvolací soud za prokázané, že manželství L. J. a R. T. uzavřené dne 18. 3. 2016 bylo rozvedeno rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 10. 2. 2021, č. j. 70 C 289/2020-16. Rozsudek nabyt právní moci dne 15. 3. 2021.
20. Po takto provedeném dokazování dospěl odvolací soud k následujícím závěrům.
21. V projednávané věci bylo exekučním příkazem ze dne 6. 12. 2023, č. j. 179 EX 2369/203 - 21, zřízeno exekutorské zástavní právo na nemovité věci – shora uvedené bytové jednotce – k zajištění pohledávky oprávněné podle notářského zápisu sepsaného dne 21. 12. 2022, vzniklé ze smlouvy o úvěru uzavřené mezi oprávněnou a povinným po právní moci rozvodu manželství povinného a L. J.. Pořadí tohoto zástavního práva je dáno dnem 2. 11. 2023, kdy byl návrh na zřízení exekutorského zástavního práva podán.
22. Podle § 268 odst. 1 o. s. ř. výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže a) byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným; b) rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným; c) zastavení výkonu rozhodnutí navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení; d) výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho podle § 321 a 322 vyloučeny nebo majetek, ze kterého nelze vymáhanou pohledávku uspokojit; e) průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů; f) bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí (§ 267); g) po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané,

leďaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku; h) výkon rozhodnutí je nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

23. Podle § 73a odst. 7 zákona č. 120/1991 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád, dále jen „ex. ř.“) nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se na exekuci ke zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitých věcech. Podle odst. 10 exekuce ke zřízení exekutorského zástavního práva je provedena právní mocí exekučního příkazu. Provedením exekuce exekutorské zástavní právo nezaniká. Podle odst. 11 po provedení exekuce může být podán návrh na zastavení pouze k soudu.
24. Soudcovské zástavní právo na nemovitostech je zvláštním způsobem výkonu rozhodnutí, který nevede k přímému vymožení pohledávky, ale plní pouze funkci zajišťovací.
25. Podle § 73a odst. 11 ex. ř. o návrhu bývalé manželky povinného na zastavení exekuce správně rozhodoval soud I. stupně, nikoli soudní exekutor, jemuž provedením exekuce zaniklo právo k vedení exekuce (§ 73a odst. 9 ex. ř.).
26. Podle § 262b odst. 1 o. s. ř. je-li výkonem rozhodnutí postižen majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, nebo nelze-li ho výkonem rozhodnutí postihnout, může se manžel povinného domáhat v této části zastavení výkonu rozhodnutí. O tom musí být soudem poučen.
27. Odvolací soud nepovažuje námitku oprávněné, že bývalé manželce povinného nepřisluší obrana podle § 262b odst. 1 o. s. ř., za opodstatněnou. Nejen manželce povinného, ale i bývalé manželce povinného svědčí obrana prostřednictvím návrhu na zastavení exekuce ohledně postižení nyní již jejího výlučného majetku, dříve náležejícího do společného jmění manželů (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2020, sp. zn. 20 Cdo 2582/2020).
28. Ve vztahu k řízení o výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva je rozhodovací praxe dovolacího soudu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2000, sp. zn. 21 Cdo 182/2000, uveřejněné pod č. 55/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) ustálena v závěru, že předpoklad pro nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech spočívající v tom, aby bylo prokázáno, že nemovitost je ve vlastnictví povinného (§ 338b odst. 1 o. s. ř.), soud posuzuje podle stavu, jaký tu byl v den zahájení řízení, tj. v den podání návrhu na nařízení tohoto výkonu rozhodnutí u soudu. Změny ve vlastnictví nemovitosti, které nastanou po zahájení řízení, nejsou pro rozhodnutí o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech významné. Převede-li povinný nemovitost smluvně na jiného a vzniknou-li na základě pravomocného rozhodnutí o povolení vkladu jeho právní účinky v době před podáním návrhu na nařízení tohoto výkonu rozhodnutí, je předpoklad pro nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech spočívající v tom, aby bylo prokázáno, že nemovitost je ve vlastnictví povinného (§ 338b odst. 1 o. s. ř.), splněn tehdy, dojde-li k zápisu vkladu vlastnického práva pro nabyvatele do katastru nemovitostí až po zahájení řízení o výkon rozhodnutí. Uvedený právní názor má své opodstatnění jen při rozhodování o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech.
29. Uvedené závěry platí i pro zřízení exekutorského zástavního práva.
30. Nejvyšší soud se ve své rozhodovací praxi již (při výkladu pojmu pozdějšího vlastníka pro účely ustanovení §338d odst. 2 o. s. ř.) věnoval posouzení situace, že byl pravomocně nařízen výkon

rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva, jehož pořadí se řídí dnem podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva, avšak s účinky předcházející tomuto dni byl proveden vklad vlastnického práva jiné osoby, byť o vkladu vlastnického práva bylo katastrálním úřadem rozhodnuto až po datu podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva. V usnesení ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. 20 Cdo 108/2005, Nejvyšší soud uzavřel, že „není důvod lišit mezi zastavenou (soudcovským zástavním právem) cizí věcí ‚vůbec‘ a tou ‚cizí‘ věcí, jejíž vlastnictví sice povinnému z titulu původně svědčilo, ale která již před zahájením řízení o výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva (tj. před jeho vznikem) byla převedena na třetí osobu (resp. tehdy nastaly účinky vkladu do katastru nemovitostí). Tato třetí osoba není ani vlastníkem pozdějším, nýbrž ‚dřívějším‘, a její nemovitost byla (bez ohledu na to, že případně byly splněny podmínky pro nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva ve smyslu závěrů zmiňovaného judikátu R 55/2001) zastavena jako (vůči povinnému) věc cizí.“ Dovolací soud shledal účelné a praktické, aby třetí osoba mohla dosáhnout zamítnutí návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem nemovité věci, aniž by musela nejprve dosáhnout odstranění zástavního práva v řízení o výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva (vylučovací žalobou a návrhem na zastavení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva).

31. Soud I. stupně učinil správný závěr, že zřízení exekutorského zástavního práva nebrání skutečnost, že na základě smlouvy o vypořádání společného jmění manželů byl proveden vklad vlastnického práva bývalé manželky povinného k bytové jednotce v době po podání exekučního návrhu, avšak s účinky ke dni 20. 10. 2023, tj. před podáním návrhu oprávněné na zřízení exekutorského zástavního práva na předmětné nemovitosti.
32. Odvolací soud má však na rozdíl od soudu I. stupně za to, že tato skutečnost nepředstavuje žádný z důvodů podle § 268 odst. 1 o. s. ř. pro zastavení exekuce zřízením exekutorského zástavního práva na bytové jednotce nyní již ve výlučném vlastnictví bývalé manželky povinného.
33. Nutno dát za pravdu oprávněné, že judikatura, na níž odkazoval soud I. stupně, se týkala exekuce prodejem nemovité věci, nikoli exekuce zřízením exekutorského zástavního práva.
34. Podle § 338d odst. 2 o. s. ř. pro pohledávky, pro něž bylo zřízeno soudcovské zástavní právo, lze vést výkon rozhodnutí prodejem nemovité věci přímo i proti každému pozdějšímu vlastníku nemovité věci, který ji nabyt smluvně.
35. Citované rozhodnutí hovoří o výkonu rozhodnutí prodejem nemovité věci a též výklad o „pozdějším“ či „dřívějším“ vlastníku nemovité věci se vztahuje až k prodeji nemovité věci, nikoli zřízení exekutorského zástavního práva. Z uvedeného plyne závěr, že proti vlastníku nemovité věci, který není „pozdějším“ vlastníkem ve smyslu § 338d odst. 2 o. s. ř. nelze vést exekuci prodejem nemovité věci, okolnost, že bylo pravomocně zřízeno exekutorské zástavní právo, tím není dotčena (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. 20 Cdo 108/2005).
36. Podle § 338e odst. 1 o. s. ř. při výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitosti se nepoužijí ustanovení § 263 až 266, § 267a a § 268 odst. 1 písm. e). Ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) lze použít jen tehdy, zaniklo-li právo rozhodnutím přiznané před podáním návrhu na nařízení tohoto výkonu rozhodnutí. Podle odst. 2 byl-li výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva pravomocně zastaven, zástavní právo tím od počátku zaniká. V případě, že byl pravomocně zastaven jen částečně, platí, že byl od počátku nařízen pro pohledávku jen v takové výši, kolik činí po zastavení výkonu rozhodnutí.

37. K zastavení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva může dojít – jak vyplývá z ustanovení § 338e odst. 1 o. s. ř. – z důvodů uvedených v ustanovení § 268 odst. 1 o. s. ř. [s výjimkou písm. e)]. Důvodem pro zastavení však nemohou být skutečnosti, které nastaly až po podání návrhu na nařízení tohoto výkonu rozhodnutí, neboť soud může zastavit výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva pouze z důvodu, že neměl být nařízen buď vůbec, nebo jen pro nižší pohledávku. Tomu také odpovídá, že – jak vyplývá z ustanovení § 338e odst. 2 o. s. ř. – v případě zastavení výkonu rozhodnutí (zcela) soudcovské zástavní právo zanikne od počátku (ex tunc) (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2018, sp. zn. 21 Cdo 5209/2017). Totéž platí pro zřízení exekutorského zástavního práva.
38. Odvolací soud však souhlasí se závěrem soudu I. stupně, že předmětnou bytovou jednotku nelze postihnout pro dluh vzniklý povinnému až po rozvodu manželství a zániku SJM, tzn. z tohoto důvodu nemělo být exekutorské zástavní právo na předmětné nemovitosti vůbec zřízeno.
39. Podle § 731 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), vznikl-li dluh jen jednoho z manželů za trvání společného jmění, může se věřitel při výkonu rozhodnutí uspokojit i z toho, co je ve společném jmění.
40. Podle § 732 o. z. vznikl-li dluh jen jednoho z manželů proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl, může být společné jmění postiženo jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle § 742. To platí i v případě povinnosti manžela plnit výživné nebo jde-li o dluh z protiprávního činu jen jednoho z manželů nebo v případě, že dluh jen jednoho z manželů vznikl ještě před uzavřením manželství.
41. Podle § 733 o. z. zavázal-li se jeden z manželů v době, od které do změny nebo vyloučení zákonného majetkového režimu, ať smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu, uplynulo méně než šest měsíců, může být pohledávka jeho věřitele uspokojena ze všeho, co by bylo součástí společného jmění, kdyby ke smlouvě manželů nebo k rozhodnutí soudu nedošlo.
42. Podle § 734 o. z. je-li smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu, kterými byl zákonný majetkový režim změněn nebo vyloučen, dotčeno právo třetí osoby, zejména věřitele, může tato osoba své právo uplatnit u příležitosti vypořádání toho, co bylo dříve součástí společného jmění, stejně, jako by ke smlouvě manželů nebo k rozhodnutí soudu nedošlo; přitom se použije § 742.
43. Podle § 736 o. z. je-li společné jmění zrušeno nebo zanikne-li, anebo je-li zúžen jeho stávající rozsah, provede se likvidace dosud společných povinností a práv jejich vypořádáním. Dokud zúžené, zrušené nebo zaniklé společné jmění není vypořádáno, použijí se pro ně ustanovení o společném jmění přiměřeně.
44. Podle § 738 odst. 1 o. z. dohoda o vypořádání má vždy účinky ke dni, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, bez ohledu na to, zda dohoda byla uzavřena před anebo po zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění. Je-li však předmětem vypořádání věc, která se zapisuje do veřejného seznamu, nabývá dohoda právních účinků v části týkající se této věci zápisem do veřejného seznamu.
45. Z citovaného ustanovení § 738 odst. 1 o. z. vyplývá, že dohoda o vypořádání SJM uzavřená mezi povinným a jeho bývalou manželkou, měla účinky ke dni právní moci rozsudku o rozvodu manželství, kromě vypořádání postižené nemovité věci, v tomto rozsahu dohoda nabyla právních účinků zápisem do katastru nemovitostí.

46. Z uvedené právní úpravy o. z. plyne, že možnost věřitele uspokojit se při výkonu rozhodnutí z toho, co je ve společném jmění, se týká dluhu jen jednoho z manželů vzniklého za trvání společného jmění (§ 731 o. z.), ustanovení § 732 o. z. rovněž hovoří o dluhu manžela (tj. za trvání manželství, jinak by podmínka o vůli druhého manžela postrádala smysl), či ve větě druhé o dluhu vzniklém před manželstvím. Stejně § 733 o. z. upravuje závazek jednoho z manželů (tedy opět dluh vzniklý za trvání manželství). Ustanovení § 734 o. z. na projednávanou věc rovněž nedopadá, neboť zde dluh v době vypořádání SJM neexistoval. Ustanovení § 736 o. z. se pak týká především správy zaniklého, ale dosud nevypořádaného společného jmění, a vystupování v právních jednáních týkajících se společné věci. Nelze z něj dovozovat, a ani z předchozích citovaných ustanovení o. z., že by bylo možno vést exekuci na majetek patřící do zaniklého a dosud nevypořádaného společného jmění pro dluh vzniklý jednomu z bývalých manželů po rozvodu manželství.
47. Nejvyšší soud též ve svém rozhodnutí ze dne 10. 5. 2018, sp. zn. 20 Cdo 3964/2017, dospěl k závěru, že „vznikl-li závazek až po rozvodu manželství, nelze k jeho vymožení vést exekuci na majetek patřící do (dosud nevypořádaného) společného jmění manželů“. Uvedený závěr učinil Nejvyšší soud ve věci posuzované podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, nicméně platí i pro pozdější právní úpravu, z níž rovněž možnost použití majetku v zaniklém a dosud nevypořádaném společném jmění k uspokojení pohledávky věřitele, která vznikla jednomu z bývalých manželů až po rozvodu manželství, dovodit nelze. Uvedené platí i pro zajištění takové pohledávky zřízením exekutorského zástavního práva.
48. Odvolací soud ještě poznamenává, že exekvovaný dluh povinného se ani nijak netýká nemovité věci, o které v době vzniku dluhu již byla uzavřena dohoda o vypořádání, jejíž věcné právní účinky ke dni vzniku dluhu ještě nenastaly. Nejde např. o dluh na službách, či jiný dluh související s užíváním nemovité věci či její správou.
49. Odvolací soud tak na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že soud I. stupně správně dovodil, že je zde dán důvod k zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. d) o. s. ř. Proto odvolací soud postupoval podle § 219 o. s. ř. a napadené usnesení soudu I. stupně jako věcně správné potvrdil.
50. O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř.
51. Povinnému v odvolacím řízení žádné náklady nevznikly, proto ve vztahu mezi oprávněnou a povinným bylo rozhodnuto tak, že žádný z nich nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.
52. Bývalá manželka povinného byla v odvolacím řízení úspěšná, proto jí náleží náhrada nákladů vynaložených za právní zastoupení advokátem.
53. Náklady sestávají z odměny za 2 úkony právní služby (vyjádření k odvolání oprávněné a účast u odvolacího jednání) ve výši jedné poloviny za každý z úkonů [§ 11 odst. 2 písm. e) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), dále jen „AT“] z tarifní hodnoty 10 000 Kč (§ 9 odst. 1 AT), tj. 2 x 750 Kč (celkem 1 500 Kč). K odměně náleží náhrada hotových výdajů 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 4 AT).
54. Jelikož advokát bývalé manželky povinného má sídlo v xxx, náleží jí dále náhrada nákladů za cestu xxx – Praha a zpět k odvolacímu jednání (1 cesta 132 km) vozidlem Toyota Land Cruiser RZ xxx, s průměrnou spotřebou Diesel 9,5 l/100 km, základní náhradou 5,60 Kč podle § 1 vyhlášky č. 398/2023 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad pro rok 2024, cenou PHM 38,70 Kč/l podle § 4 písm. c) této vyhlášky. Náklady činí 1 478,40 (264

km x 5,60 Kč) + 970,60 (PHM). Dále náleží náhrada za ztrátu času dle §14 odst. 1 písm. a) AT za 5 půlhodin po 100 Kč x 2, tj. 1 000 Kč, a 100 Kč podle § 14 odst. 1 písm. b) AT. Právní zástupce bývalé manželky povinného je plátcem DPH, proto náleží též náhrada ve výši 21 % z částky 4 678,40 Kč, tj. 982,46 Kč (§ 14a AT a § 137 odst. 3 o. s. ř.). Celkem náklady činí 6 631,46 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.). Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Praha 25. října 2024

JUDr. Iva Suneghová v. r.
předsedkyně senátu